

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

3. De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur vel promittatur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

relegatione in exilium. *c. 1. h. t.* Imò & pœna talionis in calumniatores statuta est *can. 2. & 3. caus. 2. q. 3. l. fin. C. h. t.* in locum tamen hujus pœnæ arbitraria successit in utroque foro, etiam post innovatam Constit. Cum primùm à S. Pio anno 1566. quia vel non ubique fuit recepta, vel per non usum abrogata.

Q. 3. Quid sit pravaricari & tergiversari?

Resp. 1. Ille dicitur *pravaricari*, qui postquam accusavit vel denunciavit aliquem de crimine, dissimulat veras delicti probationes, aut falsas admittit, ut reus absolvatur. Pœna pravaricationis est infamia juris, & alia extraordinaria, sive arbitraria. *L. 1. & 2. ff. de Pravaricat.*

Resp. 2. *Tergiversari* dicitur, qui accusationi ceptæ tergum vertit, seu desistit. Olim in pœnam erat multa. 5. librar. auri & infamia juris. *L. 3. & 4. ff. de Pravar.* hodie sublata esse dicitur, quia iudex ex officio instituit novum processum inquisitionis.

TITULUS. III.

De Simonia, & ne aliquid pro spiritibus exigatur, vel promittatur.

Q. 1. Quid sit Simonia? Resp. 1. Simonia à Simone Mago dicta, qui primus in Lege nova crimen hoc admisisse legitur. *Actor. 8. v. 20.*
est

est studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale vel spirituali annexum Ita D. Thom. vel etiam cum Suarez Tom. 1. de Relig. L. c. 1. n. 7. definiri potest, quod sit Sacriligium commissum emptione vel venditione, aut quovis contractu, quo spirituale pro temporali commutatur. Quæ definitio ostendit, Simoniam oppositam Religionis, esse speciem Sacriligii, non danti puritatem materiæ.

Q. 2. Quotuplex sit Simonia? Resp. 1. Simonia passim dividitur in Simoniam juris naturalis divini, quæ committitur, quando pro re temporali datur vel promittitur res in se verè spiritualis, aut huic annexa, vel contra; hoc enim indicans esse lumen rationis dicitur. Et in Simoniam juris positivi Ecclesiastici, quæ est, quando non tantum datur spirituale pro temporali, vel vicè versa sed dum res una spiritualis vel huic annexa commutatur autoritative cum spirituali, v. g. beneficium cum beneficio; vel si temporale datur pro temporali, v. g. dum officia Ecclesiastica commutantur, Vice-Domini &c. pro pecunia commutantur contra Legem Ecclesiasticam ex motivo Religionis positam sub pœnis Simonie divini.

Resp. 2. Alia est Simonia mentalis, aliæ conventionalis (ad quam reduci solet confidentialis) alia realis. I. Simonia mentalis non famulatur pro mero interno proposito committendi Simoniam absque ullo actu externo, hæc quippe minus dicitur Simonia interna; sed Simonia mentalis

talis est, dum quis re ipsa dat aliquid temporale
 pro spirituali vel vicissim, sine ullo quidem pacto
 expresso vel tacito externè manifestato, cum hac
 tamen interna intentione & proposito, ut alte-
 rum obliget, moveat, & alliciat ad dandum spi-
 rituale pro temporali, vel contra. Et hæc Si-
 monia esse potest tantum ex parte unius. 2. Si-
 monia *conventionalis* est, quæ fit conventione
 vel expressâ vel tacitâ, dandi temporale pro spiri-
 tuali, vel vicissim, utrimque manifestatâ, ut tamen
 intra terminos Simonix conventionalis perma-
 neat, requiritur, vel ex nulla, vel ex una tantum
 parte executionem accessisse. *c. 12. h. t.* Si ex
 nulla parte secuta sit executio, dicitur Simonia
pure conventionalis, si verò ex alterutra tantum
 parte, *mixta* dicitur. 3. *Realis* est, quæ præter
 conventionem & pactum utrimque traditione
 consummatur. 4. Simonia *confidentialis*, quæ
 locum tantum obtinet in beneficiis Ecclesiasticis,
 est & committitur, dum quis alteri beneficium
 procurat quocunque modo, v. g. eligendo, præ-
 sentando, conferendo, cum hac *confidentia*, id
 est, pacto vel expresso vel tacito, ut is, cui pro-
 curatur, vel resignet beneficium procuranti aut
 tertio cuiquam post aliquod tempus, vel ut certam
 pensionem ex hoc beneficio præstet. Vid. Bull.
 Pii V. apud Reiffenst. *n. 42. h. t.* Simonia con-
 fidentialis iterum suas species habet, quatenus
 nimirum, confertur vel resignatur beneficium cum
 pacto *accessus*, vel *ingressus*, vel *regressus*.

Q. 3.

Q. 3. Quid requiratur ad constituendam Simoniam, & quando pactum Simoniacum interveniat.
 Resp. ad 1. Seqq. ad Simoniam debent concurrere, pactum, tanquam forma, pretium temporale & merx, sive res spiritualis aut spirituali tanquam materia.

Resp. ad 2. Primo: Nomine pacti Simoniaci venit omnis contractus reciprocos, seu utriusque obligatorius, quo alter ad rem spirituales dandam obligatur, sive dein sit pactum expressum quo disertis verbis paciscentes dicant, *procedo, vel dabo temporale pro spirituali*; sive implicitum, si scilicet faciant tale quid, in quo continetur aut unde eliciatur & praesumatur confessio.

Resp. ad 2. Secundo: Pactum Simoniacum est, promittere vel dare aliquid temporale in compensationem gratuitam pro spirituali, aut recipere si compensatio gratuita determinate sic exhibetur, ut imponatur obligatio gratitudinis nova & edificata, quam quis jure naturali, ad satisfaciendum scilicet praecise obligationi antidotali, prius non obligabatur. Innoc. XI. damnata propositio. Quarta sic inter alia habet: *dare temporale pro spirituali non est Simonia, si temporale sit pro gratuita compensatio pro spirituali, aut recipere*

Resp. ad 2. Tertio: Pactum Simoniacum est, vel vit dare aliquid temporale pro spirituali, vel recipere, si temporale detur ut *motivum* conferendi efficiendi spirituale; vel etiam si detur ut *pretextus* spiritualis, sive primarius, sive secundarius. cit. propos. inter alia habet: *Dare temporale*

spirituali Simonia non est, quando temporale non datur tanquam pretium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi vel efficiendi spirituale. Et prop. 46. Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud prius aestimetur, quàm res spiritualis. Ratio autem est, quia temporale dare ut motivum conferendi spirituale involvit pactum vel inchoatum, vel virtuale & tacitum, quo alter ad spirituale obligatur: dare temporale ut finem rei spiritualis est pacisci, & intendere temporale tanquam pretium, æquè vel pluris aestimandum, quàm spirituale.

Q. 4. In quibus casibus non interveniat pactum Simoniacum? Resp. 1. Si detur aliquid temporale sub spe tantum, etiam exterius manifestatâ, consequendi quid spirituale, aut huic annexum, vel contrâ, non committitur Simonia. Ratio, quia qui sperat tantum, sibi spirituale dandum intuitur temporalis, si speret ex benevolentia dandum, nec obligat alterum, nec intendit obligare, ergo pactum Simoniacum deficit. Vide Schmalzgr. h. t. n. 53. & seqq. Reiffenst. à n. 87. ad 105. ubi &, scil. n. 100. ostendit, unde pro utroque foro desumi possit, an temporale sit principaliter datum pro spirituali &c.

Resp. 2. Si temporale promittatur ut incitamentum ad opus bonum, v. g. si parentes doneat liberis, ut frequentent templa: vel si temporale promittatur sub conditione & modo, ut opera pia

exerceantur, Simonia non committitur. Ratio quia nec contractus onerosus his casibus interuenit, nec ut pretium nec ut compensatio pro spirituali datur temporale, sed vel ut remuneratio laboris, vel ut stipendium.

Resp. 3. Si Sacerdotes vel alii Ecclesie Ministri conveniant *de stipendio*, priusquam administrant spiritualia, ad quæ aliunde non tenebantur, Simoniacum non est. Ratio, quia quod debet de jure naturæ, nec est consuetudine aut lege terminatum, licitè in pactum deduci potest, si determinetur. Procedit etiam Responso de Clericis habentibus aliunde, unde vivant. *caus. 1. q. 2. &c.*

Resp. 4. Quando ad obtinendum quid spirituale pro *redimenda* vexa datur temporale, vel pecunia, etiam illud absque Simonia fieri potest, si jus spirituale, quod quis vult hoc modo obtinere, est *certum*, jam *quasitum*, & vexatio est *iniqua*, insuper etiam non *quid spirituale* sed tantum *temporale* datur pro vexa redimenda. *c. 28. d. 1.* Ratio, quia hoc casu temporale non datur pro spirituali, sed vel pro remotione iniusti impedimenti, vel temporale habet se ut medium, quo alterius malitia, & illata sibi injuria tollatur.

Resp. 5. Si pactum ex una parte fictum sit, per fictam ejusmodi promissionem rei temporalis ipsa obtineatur quid spirituale, Schmalzger. *n. 51.* ait, non incurri in foro interno Simoniæ rationem dat quod ad hanc incurrendam requiritur

an animus emendi spirituale pro temporali, qui hic deficeret; Contrarius est Pichl. h. n. 40.

Q. 5. Quid nomine pretii in hac materia veniat, & quotuplex sit? Resp. 1. In emptione & venditione pretium quidem consistit in pecuniâ numeratâ, quia tamen hic nomine emptionis & venditionis intelligitur omnis contractus onerosus, ideo etiam nomine pretii venit quævis res temporalis pecuniâ vel aliâ utilitate æstimabilis, & vocari solet *munus*, non quòd sit donum liberale & gratuitum, sed potius debitum justitiæ commutativæ.

Resp. 2. Triplex communiter adstruitur pretium Simoniacæ scil. *munus à manu*, *munus ab obsequio*, *munus à lingua*. Intelligitur per *munus à manu* res omnis temporalis. c. 34. & 36. de Simon. neque refert, an illa præstetur verè vel virtualiter, cum & is, qui pro consequendo spirituali remittit debitum, aut se promittit remissurum, sit Simoniacus. c. 45. h. t. c. 10. de testib. Per *munus ab obsequio* intelliguntur quæcunque servitia, v. g. Præceptorum, famulatus &c. sub expresso vel tacito pacto, & obligatione rei spiritualis conferendæ. c. 12. h. t. Per *munus à lingua* veniunt laudes, preces, commendationes apud Principem v. g. in alia causâ interponendæ pro eo, qui beneficium vel quid aliud spirituale contulit; vel si quis pecunias v. g. det, non Episcopo, à quo vult beneficium, sed tertio, ut hic suam interponat intercessionem, quâ beneficium conse-

quatur. *D. Th. 2. 2. q. 100. a 2. ad 7. arg. 1. 3. caus. 1. q. 5.*

Q. 6. Quando munera & obsequia ei, qui spiritualem exhibet, præstita constituunt premium moniacum? Resp. I. Si talia munera & obsequia præstentur merè gratuitè & purè, sine conditione, sine pacto, sine animo, alterum sibi obligandi, præstatio talis erit libera à Simonia; sed verò, si fiat non purè, sed sub conditione pacti, aut animo, alterum sibi obligandi, qui tenetur etiam præsumitur, si munera antecedunt conditionem rei spiritualis. Schmalzgr. b. n. 116. & seqq. num. sequelas ex hac doctrina deducuntur: si sive ipse is, qui petitor est rei spiritualis, sive scilicet, ejus tamen nomine, quid ejusmodi munus det aut promittat, semper est Simonia, prout accidit in c. 27. h. t. quod vid.

Q. 7. Quanam res constituent mercem sive materiam Simonia? Resp. I. Nomine rei spiritualis hic non intelliguntur res incorporeæ, sed que aliquo modo supernaturales, & ad spiritum animæ salutem ordinatæ; sùntque aliæ vel extrinsecè spirituales, ut gratia sanctificatoria, dona Spiritus S. vel causaliter, ut Sacramentorum potestas, jurisdictio Ecclesiastica; vel secundum effectum, uti operationes, quæ alicui spirituali supernaturali dono conveniunt, ut administratio Sacramentorum, dispensatio, communitas in votis: item aliæ sunt res, valentes esse materia Simoniæ spiritualibus annexa, vel antecedens, ut jus Patronatus ad beneficium; vel consecratio

tanter, ut labor in spirituali officio; vel *consequen-*
ter, quemadmodum reditus beneficiorum.

Resp. 2. Jure naturali, divino, & humano c. I.
8. 9. 10. & *seqq. h. t.* Simoniacum foret pretium
temporale dare vel accipere pro rebus intrinsecè,
vel causativè, vel effectivè spiritualibus; pro Sa-
cramentis, & labore intrinsecò in iis administran-
dis; pro collatione Ordinum, etiam primæ ton-
suræ; pro literis dimissorialibus, aut examine
Clericorum in concursu pro Parochia ne quidem
sponte oblatum licet accipere: it. Simoniacum
foret dare vel accipere pretium temporale pro offi-
ciis divinis, horis Canonicis, precibus, Processio-
nibus, verbi divini prædicatione, jurisdictione
Ecclesiastica, ejusque actibus tum fori in- tum
externi. Ratio omnium horum est ipsa natura
Simoniacæ. Interim tamen titulo *sustentationis &*
sipendii, titulo *laboris extrinseci*, titulo *gratitu-*
dimis in sensu ad Q. 3. *Resp. 2. ad secundum* explica-
to; titulo *consuetudinis*, sed suo modo juxta c. 42.
de Simon. aliquid licet accipere.

Resp. 3. Simoniacum etiam est pro Sacramen-
talibus permanentibus, sive pro rebus consecra-
tis & benedictis, & antecedenter rei spirituali an-
nexis, uti sunt templa, altaria, patenæ, pre-
tium dare aut accipere; si in concreto res hæ ven-
dantur aut emanantur. *can. 7. & 12. caus. 1. q. 3.*
Ratio, quia hæ res in concreto involvunt con-
secrationem & benedictionem. Possunt tamen
probabiliùs absque Simonia in abstracto emi aut
vendi, si scil. pretium in solam materiam, aut si

quam habent, in formam artificiosam confirmatur. *can. 10. 15. 16. caus. 12. q. 2. c. 7. de Patr.*

Q. 8. Quid in specie de Simonia circa beneficium Ecclesiastica sit statuendum? Resp. 1. Dare vel accipere aliquid temporale pro præsentatione, electione, confirmatione ad beneficium aliquod, proprie sive minùs proprie dictum, est Simonia etiam secundùm multos Juris naturalis vel divini quòd sit Simonia, habetur *c. 34. h. t. c. 4. ult. de pact.* quòd sit Simonia juris naturalis et de probant, quia ita connectitur jus percipiendi redditus temporales & jus officii spiritualis, ut unum esse censeatur *c. 25. de Prab.* atqui vendere aut emere jus sacri officii est Simonia juris naturalis, ergo.

Resp. 2. Simonia juris positivi Ecclesiastici est resignare beneficium in favorem alterius in manibus Prælati Papæ inferioris. *c. fin. de pact. Constit. Quanta Ecclesia Pii V. c. un. de ver. part. in 6. Engel h. n. 30.* quærit, utrùm, si beneficium sint inæqualium reddituum, pacisci liceat, ut qui minus beneficium recepit, fiat compensatio pecuniaria; & resolvit, fieri id non posse ex parte partium. & *n. 32.* ait, nec transactione lite beneficiari fieri posse ut v. g. adversarius propter pecunia desistat, probatur ex *c. 2. & 7. de Trans. 2.* Simonia juris positivi est resignare beneficium cum onere, ut resignatarius expensas solvendas in ejus adeptione. Ratio, quia datur hoc beneficium sub obligatione solvendi expensas

adeoque non gratis, quod reprobatur à jure. 3. Conferre beneficium alteri, ut dimittat beneficium cum novo compatibile jam prius habitum. Ratio, quia sic subiret cessionarius onus indebitum, & obligationem, quæ aliunde non existeret.

Resp. 3. Simoniacum non est, sed licitum, si vendantur, permutentur, aut locentur fructus beneficiales sive pendentes, sive à solo separati. Ratio, quia sunt quid merè temporale. 2. Nec Simoniacum est resignare beneficium cum pacto, ut resignatarius solvat debita ob utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ contracta. Ratio, quia hoc absque eo de jure inest. 3. Licet consuetudo exigendi prandium, aut convivium in receptione Canonicorum, item *Auffschwer-Gelder* reprobetur in *c. 44. h. t. & Trid. Sess. 24. c. 14. de ref. AA.* tamen cum *Pirh. h. t. n. 91.* non audent eam damnare tanquam Simoniacam, eoquod & ab Episcopis, & à 6. Pontifice toleretur.

Q. 9. An & quomodo Simonia circa ingressum Religionis committi possit? Resp. 1. Si pro ipso ingressu in Religionem, id est, vel pro ingressu in Novitiatum vel pro Professione Religiosa temporale quid detur, exigatur, aut accipiatur, Simonia est juris divini & naturalis. *c. 8. 19. Extrav. 1. inter Comm. h. t.* Ratio, quia uterque ingressus ordinatur ad salutem æternam.

Resp. 2. Potest tamen monasterium, licet dives accipere ab ingressis vel ingressuris quid sponte oblatum. *Extrav. cit. vel si sit inops,*

titulo sustentationis. *S. Th. 2. 2. q. 100. a. 3. 4. & arg. ex Trid. Sess. 25. c. 16. de Regular. titulo dotis, etiamsi monasterium sit beneficium. Patet ex privileg. Innoc VIII. id expre Monialibus concedentis; aut etiam in monastis virorum titulo donationis propter nuptias legitimæ. Pichl. h. n. 50.*

Q. 10. Quanam sint pœna in Simoniaco humano statuta? Resp. 1. Nec Simonia in foro externo pœnam annexam habet, sed in solo animo consistit, sufficit per penitentiam fori interni peccatum hoc expiare. c. n. 1. Nec Simonia conventionalis purè talis certas pœnas annexas, quia Ss. Canones, dum statuunt in Simoniacos, donationis & acceptationis meminere. c. 8. 34. h. t. Extrav. 1. & 2. Comm. eod. Imo multi sunt, qui dicunt, Simoniam conventionalem mixtam subjacere pœnis, exceptâ confidentiali, de qua Ratio eorum est, quia versamur in materia facta, adeoque cum dantes & accipientes pœnis statutis tantùm subjiciantur, non debere ad alios extendi. Possunt tamen, imò debent Simoniacos quorum peccatum in actum externum processerit arbitrariè à Judice puniri.

Resp. 2. Simonia realis non quidem committitur sed in tribus solùm casibus, scil. quæ committitur circa ordinationem, circa provisionem beneficiorum, & circa ingressum in religionem determinatis à Jure pœnis: sic 1. oblati qui collatos Simoniacè scienter & cum culpa collatos

ordinans & Ordinatus incurrunt excommunicationem Papæ reservatam & suspensionem ab omnibus officiis & functionibus Ordinum. *c. 37. & 44. h. t. Extrav. 2. inter Comm. eod. 2.* Ob Simoniam realem in provisione beneficiorum præter excommunicationem Pontifici reservatam, quam omnes scienter concurrentes incurrunt, electio, præsentatio, & quævis alia collatio ipso jure nulla est, nec ullum proviso jus acquiritur, sed ante omnem sententiam fructus beneficiales restituere, & ipsum beneficium tenetur dimittere. *Extrav. 2. cit.* Inhabilitatur etiam (per sententiam) ad idem & alia omnia beneficia, privatur jam habitis, deponi debet à ministerio altaris, Pius V. in *Constitut. Cum primum.* Nullitas provisionis etiam inducitur, non tamen pænæ aliæ, licet quis ignoranter sit Simoniacè promotus, pecuniâ v. g. à parentibus vel tertio inscio promoti Collatoribus datâ. 3. Ob Simoniam commissam circa ingressum in Religionem, quæ rarissima est, hodie solum incurritur suspensio, quia *Extrav. cit.* quo ad excommunicationem [à Nav. Less. & aliis dicitur non esse recepta.

Resp. 3. Simonia *Confidentialis* præter excommunicationem reservatam, nullitatem resignationis & collationis, inhabilitatem ad idem beneficium, & ad alia omnia, seq. habet speciales pœnas in Bulla Pii IV. *Romanus.* & in Bull. Pii V. *Intolerabilis* expressas, scil. 1. est interdictum ab ingressu Ecclesiæ latum in Episcopos aliósque Prælatos superiores loco excommunicationis, si for-

tè hujus criminis rei sint. 2. Privatio non beneficiorum tantum prius obtentorum, sed et pensionum. 3. Applicatio fructuum male perceptorum Camerae Apostolicae. 4. Reservatio ipsius beneficii ita nulliter acquisiti, quae reservatio apud Germanos propter Concedendum non obtinet.

Q. II. Quis sit iudex competens in Crimine Simoniae? Resp. Solus Ecclesiasticus privative agnoscit & pronuntiat, licet delinquens sit laicus *c. 2. de jud.* Deinde inter Ecclesiasticos solum Pontifex *per se loquendo* absolvit à Censuris in hac materia incurfis, & in pœnis dispensat, et dispenset rarissimè. Præterea si delictum Simoniacum sit adhuc occultum, absolvere à Censuris potest Episcopus vi *Trid. Sess. 24. c. 6. de ref.* Morescentes vi privilegii, si excipiatur Simonia in collatione & susceptione Ordinum commissa, ubi cepta est Bulla Sixti V. *Sanctum.* Item Episcopus dispensat cum eo, qui per tertium Simoniam secularem commissam ad beneficium promotus est. *cap. null. de elect.* vid. etiam *can. 1. caus. 1. q. 5.*

TITULUS IV.

Ne Prælati vices suas vel Ecclesias annuo censu concedant.

Q. I. Quid in presenti titulo Prælati vices suas vel Ecclesias annuo censu concedant? Resp. I. In presenti titulo (qui cum seq. est quasi appendix ad præcedentem)